

„Bojovali za nás, my se staráme o ně!“

VETERÁN

4/2015

Zpravodaj projektu ČsOL Péče o válečné veterány

Připomínka 70. výročí konce 2. světové války byla v Moskvě velkolepá

Dne 8. května si nejvyšší ústavní činitelé, špičky armády, veteránské a společenské organizace u Národního památníku v Praze na Vítkově připomenuli 70. výročí ukončení 2. světové války v Evropě. Během vzpomínky na oběti války byly položeny věnce, zazněla hymna i čestná salva a nechyběla ani minuta ticha.

Veteráni pak s úctou přijali nabídku k účasti na oslavách v Moskvě. Osm z nich odjelo na letiště do Kbel, aby se připojili k delegaci prezidenta ČR Miloše Zemana. Ten se ještě před odletem s válečnými veterány setkal a poděkoval jim za jejich účast při osvobození a předal pamětní listy jako připomínku na ukončení války v Evropě.

Podvečerní cesta z letiště Vnukovo v Moskvě byla lemována vlajkami všech vítězných mocností, květinami a připravena na nastávající oslavy. Na našem velvyslanectví, při slavnostní večeři, bylo pro naše veterány připraveno symbolické setkání s bývalými frontovými bojovníky Rudé

armády. Ruští veteráni považovali za velkou čest, že měli možnost se osobně setkat s panem prezidentem a našimi veterány a vzpomínat na časy, kdy se podíleli na osvobození Prahy. Byly to vzpomínky většinou hořké nad velkou ztrátou vojáků RA a zejména pak civilního obyvatelstva.

Zavzpomínalo se na osvobozování východu Česka, ale i na přechod Krušných hor.

ČsOL zaplatila veteránům perfektní ubytování a stravování v hotelovém komplexu Český dům. Na druhý den, 9. května, se Moskva probudila do překrásného jarního

dne. Moskvané, kteří měli možnost spěchali na Rudé náměstí, aby se bezprostředně zúčastnili přehlídky.

Ostatní včetně našich veteránů využívali velkoplošné obrazovky. Mobilní část přehlídky veteráni už zhlédli v ul. Tverská. Před nimi defilovala monstrózní pásová a kolová technika, které dominovaly tanky T-14 Armata, protiletadlová a raketová technika. Fantastický zážitek zanechal přelet 143 kusů letecké techniky.

Překvapení na naše veterány čekalo při návratu do autobusu, kdy

desítky mladých lidí a dětí jim děkovaly za svobodu, mír a přály hodně zdraví ke Dni osvobození. Toto poděkování bylo zcela spontánní, nepřipravené a upřímné. Po provedení přehlídky defilovaly po Rudém náměstí tisíce potomků veteránů války s jejich fotografiemi jako projev hrdosti a poděkování těm, kteří položili život ve válce.

Odpoledne bylo věnováno letmé prohlídce Moskvy a návštěvě Parku Vítězství. Veteráni byli seznámeni formou diorámy s celou řadou bitev,

jako byla u Moskvy, Stalingradu, Kurska a další. Moskvané slavili, radovali se, rozdávali úsměvy a pozdravy. V úctě a vážnosti mají svoje dědy, otce, kteří bojovali ve válce a přinesli mír, ve kterém současná generace žije, a tohoto míru si váží a cení. Je na škodu věci, že naše sdělovací prostředky to, co měli možnost vidět veteráni, tedy obrovskou spontánnost a radost z oslav vítězství v Moskvě, neukázaly.

Rádi bychom poděkovali za nevšední ochotu při zabezpečování celé akce pro veterány pracovníku MO Milanu Bachanovi, řediteli Českého domu Jiřimu Podholovi a pracovníku ZÚ Tomáši Liptákovi. Vedení ČsOL pak za umožnění cesty a její finanční zabezpečení.

Jiří Vlasák, foto: archiv ČsOL

Hrad obdaroval veterány úžasným zážitkem

Zcela mimořádné odpoledne připravil pro naše veterány ředitel Správy Pražského hradu Ivo Velíšek ve čtvrtek 21. května. Jako dárek k 70. výročí ukončení 2. světové války jim věnoval exkluzivní prohlídku veřejnosti obvykle nepřístupných slavnostních prostor Pražského hradu, vč. nejnádhernější z nich, Španělského sálu.

Po nezbytných bezpečnostních formalitách přivítala průvodkyně všechny účastníky oficiálně v prvním salonku nazvaném Dětský, anebo také Šatna. V této místnosti si návštěvy mohou odložit, než postoupí do dalších sálů a salonků na jižní straně Pražského hradu. Ty získaly svojí definitivní podobu v době Marie Terezie, jejíž dynastií formou řady portrétů připomíná Habsburský salonek. Císařovna je na tom svém zobrazena jako česká královna. Tento salonek, jak nám prozradila průvodkyně, je spolu s Hudebním salonkem prezidentovým nejoblíbenějším.

Význačné návštěvy, např. velvyslance, přijímá prezident v největší místnosti v této řadě, v Trůnním sále. Zde se také koná řada významných

státních událostí spojených s osobou prezidenta, např. jmenovací akty a nástupní audience. V sále si návštěvníci nemohou nevšimnout nádherného perského koberce zvaný Lampový o rozměrech 10× 5 metrů, největšího „peršanu“ na Hradě. Perské koberce a vzácné gobelíny ostatně tvoří dominanty většiny hradních slavnostních prostor. Doplnují je podobná umělecká díla, jaká známe z jiných, „obyčejných“ hradů – kachlová kamna, benátská zrcadla, čínský drobný nábytek, vzácný porcelán a obrazy, např. Brožíkovo rozměrné plátno s historickou tematikou anebo menší portrét neznámé francouzské dámy, který si svého času oblíbila Livia Klausová. Starším návštěvníkům obvykle neuniknou „Husákovy

hodiny“, které dobře znají z někdejších novoročních projevů tohoto prezidenta.

Vyvrcholení celé prohlídky pocho-pitelně představuje Španělský sál Pražského hradu, největší ze všech (48× 12 m). Vede k němu sto metrů dlouhá chodba (ano, tady za Havla jezdila Bára Štěpánová na koloběžce) a cestou mohou návštěvníci posoudit, jak se novodobým architektům a umělcům, např. Plečnikovi, Janákovvi, Rothmayerovi nebo Šípkovi, podařilo navázat na rudolfínskou a reziánskou architekturu.

Návštěva reprezentačních prostor Pražského hradu se tak stala víc než jen symbolickou tečkou za letošními květnovými oslavami.

Text a foto: Jitka Lenková

Leckterý dnešní žák základní školy by zíral

Dne 23. března 2015 oslavil své devadesáté narozeniny Ladislav Minář. Nenápadný, pracovitý a obětavý člověk, který za války pomáhal partyzánům. Vysokého věku se dožil v plné duševní i tělesné svěžesti. Ukázal zahradu, na které stále pracuje, a při řeči se zmínil, jak si pamatuje ze školy z hodin chemie formulaci sublimace. Leckterý dnešní žák základní školy by opravdu zíral. Nakonec se nechal pan Minář přesvědčit, aby jel s dcerou do lázní a poprvé tak využil možnosti, kterou mu dává MO ČR a projekt Péče o válečné veterány.

Jaruška Kouřilová, terénní pracovnice projektu POVV

Významný den pro veterány Karlovarského kraje

Den 9. 4. 2015 byl významným dnem pro válečné veterány Karlovarského kraje. Generální konzul Ruské federace Konstantin Konstantinovič Provalov pozval ty z nich, kteří bojovali v Rudé armádě nebo v jednotkách 1. čs. armádního v SSSR, na ruský konzulát, kde jim předal pamětní medaile k 70. výročí ukončení druhé světové války. Aktu

se zúčastnili představitelé Karlovarského kraje, Domova péče o válečné veterány MO v Karlových Varech, předseda jednoty ČsOL Karlovy Vary i krajský koordinátor projektu POVV Karlovarského kraje. Setkání proběhlo v přátelském ovzduší. Všichni váleční veteráni hodnotili udělení medaile jako akt ocenění jejich bojových zásluh z druhé světové války. Jeden z nich po předání medaile řekl: „Rusko na své vojáky nezapomíná.“ V Karlovarském kraji bylo výnosem prezidenta RF uděleno celkem třináct medailí.

Připravil: Jiří Kašpárek, krajský koordinátor projektu POVV

František Cvoliga oslavil devadesátiny

Pplk. v. v. František Cvoliga oslavil významné životní jubileum. Narodil se 21. 3. 1925 v Bobrově na Oravské přehradě, což byl velice chudý kraj, bez možnosti zaměstnání. Naštěstí byl v obci r. 1925 uskutečněn nábor na práci do dolů v Belgii, Francii a Německu a asi 30 mladých „ženáčů“ a svobodných se přihlásilo.

Otec v únoru 1925 odjel do Francie za prací, maminka si zařídila cestovní pas a v listopadu vycestovala i se sedmiměsíčním mimínem za otcem. Pobyt ve Francii trval

10 roků. V červnu 1935 se vrací do Bobrova. Na Slovensku pak absolvoval základní a střední školu i gymnázium.

V zimě 1944–1945 se rozhodl i s kamarádem odejít za naší armádou. Po přijetí do armády se zúčastnil bojů o Liptovský Mikuláš, Ružomberok, Kraľovany, Vrútky, Žilinu, pak prošel průsmekem na Vsetín do Bystrice pod Hostýnem, přes vesnice Hovězí, Ratiboř, Jablunka, Liptál, Holešov až do Kroměříže – tam pro něj válka skončila. Následoval přesun do Prahy, ubytování na tenisových kurtech – odšívění, jídlo, nové oblečení i zbraně.

Po válce nastoupil do Vojenské akademie, byl jmenován do hodnosti poručíka a přidělen k tankové brigádě v Pardubicích a Moravské Třebové. V zimě roku 1948 zatčen a uvězněn v bratislavské vojenské věznici. K důvodu svého uvěznění se nechce vyjadřovat.

Po propuštění pracoval jako dělník-izolatér až do důchodu. Rehabilitován byl Vojenským obvodním soudem v Bratislavě ke dni 20. 11. 1990. Od Generálního konzula Ruské federace převzal 19. 3. 2015 medaili k 70. výročí konce války.

Pan Cvoliga je ženatý a vychoval tři děti.

Připravila: Hana Langrová

Setkání po letech

Přestože bychom z celého srdce přáli našim válečným veteránům především pevně zdraví a nesmírně nás těší, když je naše přání vyslyšeno, i tak není v tomto úctyhodném věku snadné cestovat. A právě cestování, byť i jen na kratší vzdálenosti, bývá hned po zdravotním stavu nejčastější příčinou, proč se nemohou navzájem navštěvovat.

Většinou se prostřednictvím terénních pracovníků na sebe vyzývají a nechávají se pozdravovat. Když ale někde vidím, že je oboustranně zájem tak nějak větší než jen na pozdrav přes nás, terénní pracovníky, nedá mi než se pokusit se o setkání postarat. A cítili se válečný veterán v den návštěvy dobře, nebrání už nic nasednutí do auta a následující návštěvu pak neabsolvují sám. A věřte mi, takové setkání po letech není pak jen vzácně krásný pocit pro samotné aktéry, ale i mne pouhý pohled na dojemné setkání neuvěřitelně těší.

A co teprve sejdou-li se hned tři, jako na našem snímku. Válečné veterány Štěpánovou a Brázdovou doplnila ještě paní Doležalová, která však trestuhodně doposud o osvědčení podle zákona č. 255 nepožádala. V době války sice měly všechny tři kolem patnácti let, ale poslouchat, jak společně pomáhaly partyzánům, no, běhal mi mráz po zádech. „Víc hlav víc ví“ bychom v tomto případě mohli mírně upravit na „víc hlav si víc vzpomene“. To je další z důvodů, proč velmi rád k těmto setkáním po letech dopomůžu. Nezbyvá, než přát našim válečným veteránům ještě hodně, hodně zdraví.

Jaroslav Šulěr, terénní pracovník projektu POVV

Ocenění účastníků 2. světové války proběhlo v Liberci

Dne 8. května 2015 u příležitosti oslav konce války proběhlo v Liberci slavnostní ocenění válečných veteránů – přímých účastníků 2. světové války. Akt měl důstojný průběh a uskutečnil se v komorním prostředí Severočeského muzea v Liberci za dojemného doprovodu dětského pěveckého sboru. Hejtmán Libereckého kraje Martin Půta předal Záslužnou medaili šesti válečným veteránům. Ocenění a osobní dárky převzali brig. gen. v. v. Stanislav Hnělička, pplk. v. v. Josef Vyletěl, mjr. v. v. Milan Kulík, kpt. v. v. Vladimír Vaňous, npor. v. v. Alexander Hron a magistr František Hercl. Medaile Ruské federace přímým účastníkům východní fronty předali zástupci Generálního konzulátu Ruské federace v Karlových Varech. Slavnostního aktu se zúčastnili zástupci libereckého kraje, bezpečnostní rady kraje, ředitel KVV, rodinní příslušníci válečných veteránů, předseda Jednoty ČsOL Liberecký kraj a krajský koordinátor projektu POVV Josef Bujňák.

Připravil: -JB-

Váleční veteráni stále aktivní

Váleční veteráni – členové jednoty Československé obce legionářské v Havířově připravili a uskutečnili ve dnech oslav 70. výročí osvobození dvě mimořádně zdařilé akce.

Dne 4. května 2015 zorganizovali pro žáky havířovské základní školy a členy Jednoty ČsOL Havířov zájezd do Břestu a okolí. Mezi účastníky byl i válečný veterán npor. v. v. Rudolf Adamus, účastník bojů u Dunkerque. V rámci zájezdu se zúčastnili pietního aktu v Břestu, obci, která byla v posledních dnech

války dějištěm těžkých bojů příslušníků 1. čs. armádního sboru. Tyto boje stály život více než 30 našich vojáků. Výjimečným zážitkem pro mladé účastníky tohoto zájezdu byla skutečnost, že s námi jel jediný žijící účastník bojů u Břestu plk. v. v. Jan Ihnatík, který tenkrát velel minometné jednotce. Přimo na autentických

místech seznámil žáky se svými zážitky z bojů o Břest. V průběhu zájezdu jsme také navštívili a položili květiny k hrobu padlých československých vojáků v Hulíně a k hrobu armádního generála Ludvíka Svobody v Kroměříži a také k památníku čs. legionářů v Bystřici pod Hostýnem.

Další zdařilou akci připravil válečný veterán účastník bojů o Dunkerque plk. v. v. Otomar Malíř dne 7. května 2015 v Domově pro seniory Luna v Havířově, který je jeho novým domovem. Jeho vystoupení se vzpomínkami na události konce války na severu Francie i film o odhalení pamětní desky padlým vojákům z Těšínska bylo oceněno přítomnými obyvateli domova s velkým ohlasem. Akce se zúčastnili i místní skauti. Není bez zajímavosti, že oba váleční veteráni se zapsali do historie Jednoty Československé obce legionářské v Havířově. Plk. v. v. Otomar Malíř byl předsedou, který zakládal jednotu po roce 1989 a později ze zdravotních důvodů funkci předal plk. v. v. Janu Ihnatíkovi, který ji vykonával do loňského roku. Oba váleční veteráni i přes svůj věk jsou ve velmi dobré duševní kondici a aktivně předávají své zážitky a životní zkušenosti mládeži.

Text a foto: Mgr. Jaroslav Juryšek, terénní pracovník projektu POVV